Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22. Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1·— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1·— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2·25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 48. Sreda 15. junija 1927. Leto II.

Nova Rusija in imperialistične države.

»Sovjetska Rusija se gospodarsko bolj in bolj stabilizira«, se glase ena poročila. In druga: »Gospodarstvo sovjetske Rusije je še vedno kaotično in njena produkcija ni še dosegla predvojne višine.« — »Ruska produkcija se dviga in njen uvoz ter izvoz narašča.« — »V Rusiji je izven Moskve in Leningrada vse primitivno, ljudstvo je obubožano ter nezadovoljno, a ga tišči k tlom brutalna sila.« — »Rusko ljudstvo, ki je zadovoljno kakor še nikoli, je v pretežni večini na strani sovjetske vlade, ki je danes izmed vseh najbolj utrjena vlada na svetu.« — »Ruski zunanja politika je politika miru. Ne intrigira, pač pa išče prijateljstvo z vsemi deželami.« — »Ruska zunanja politika je politika intrigiranja proti vsem državam na svetu. Rusija potroši pod masko tretje internacionale milijone zlatih rubljev za sovjetsko imperialistično propagando.« — «Rusija si na vse načine prizadeva, da dobi priznanje Zedinjenih držav, in v ta namen je pripravljena priznati vojne dolgove ter se pogajati za povrnitev ameriške lastnine.« — »Sovjetska Rusija v svoji propagandi naglaša, da z Zedinjenimi državami ne more biti sporazuma in da je največji in najmogočnejši sovrašnik ljudskih interesov moloh, ki vlada ameriški kontinent.« — »Sovjetska Rusija intrigira v francoskih kolonijah proti Franciji.« — »Sovjetska diplomacija se trudi, da pridobi prijateljstvo Francije, in v ta namen so se obnovila pogajanja, da se reši vprašanje ruskega dolga Franciji.« — »Moskva intrigira proti interesom velesil na Kitajskem.« — »Moskva izjavlja, da se v sedanji spor med velesilami in nacionalistično Kitajsko ne umešava.« In tako dalje.

Taka in podobna poročila lahko čitate dan za dnem v vseh večjih listih, ki prinašajo vesti iz inozemskih dežel.

Vsa so več ali manj propogandistična ter imajo značaj borbe med Anglijo in Rusijo. Vršila se je v eni ali drugi obliki pred letom 1914, kakor se je vršila med Nemčijo in ostalimi močnimi državami. Nemčija je postala Angliji nevarna tekmovalka na morju, v trgovini in industriji. Vojna je dala protinemškim temovalkam priložnost iznebiti se močne konkurentinje; ker so uile jačje, so zmagale, dasi je že izgledalo, da pride Nemčija na vrhunec. Ravnotežje je spremenil vstop Zedinjenih držav v vojni metež. Nemčija je bila poražena, in njena vodilna vloga v plovbi, trgovini in industriji ji je bila odvzeta. Njen plen so si zmagovalci razdelili. Nemčija, ki ima prebivalstvo z zelo visoko kulturo, delovno in vstrajno, je bila na tleh le nekaj časa. Ko se je osvestila, je grabila okrog sebe in prizadejala svojim bližnjim sosedam in tudi Angliji mnogo neprilik. Trpela je, a so morale trpeti tudi druge. Ko so videle, da ni dobro bivati poleg bolnice, so jo začele zdraviti, oziroma ji dajale priložnost, da ozdravi, če bo potem »pridna«.

Tako se Nemčija — med vojno dežela »Hunov« in največjih »barbarov« — povrača nazaj v koncern svetovnih sil in danes ima celo že mesto v vodstvu Lige narodov. V povojnih bolečinah se je veliko naučila, njen kajzerizem, izražen v nadudosti, je do malega zlomjen, in danes ima njena zunanja politika svojo posebno karakteristiko v taktiki dobrohotnosti in pomirjevanja. Kajzerjevcem se to ne dopade ter skušajo priti na vodstvo, ampak časov, kot so bili do leta 1914, ne morejo več priklicati nazaj.

Anglija in Francija izhajata sedaj z Nemčijo precej dobro. Če se pomisli, da ni niti deset let odkar je bila vojna proti Nemčiji uspešno zaključena, je prišlo do prijateljstva med zapadno-evropskimi državami še precej naglo.

Sovjetska Rusija je še vedno zunaj koncerta. Svojih članov v zboru svetovne diplomacije ne še privadila na akorde »vodilnih« sil, in tako pojejo po svoje ter »kaze« harmonijo.

Ko se je začela vojna, nista bili niti Anglija niti Francija odkritosrčni poti v Malie,cö2zd atn .«svojeli bfs prijateljici Rusije. Angliji je bila na poti v Mali Aziji in na Kitajskem. Francija je bila nanjo ljubosumna iz drugih mnogih vzrokov — seveda imperialističnih. Razun tega je bila Rusija ena najbolj primitivnih držav na svetu, zaostala v vseh ozirih, razun v glazbi in literaturi, kar pa v diplomaciji ne šteje dosti. Imela pa je razmeroma dober militarizem.

Vse tri so imele »skupno sovražnico« — Nemčijo. Angleži in Francozi so Rusom, to je carjevi vladi, obljubili marsikaj — še celo Carigrad, — da so jo držali v pripravljenosti za vojno proti Nemčiji. Rabili so jo, in že začetni meseci vojne so pokazali, da bi Francija in Anglija ne vzdržali dolgo navala brez ruske pomoči.

Po vojni — po zlomljenju Nemčije — pa jima ruske pomoč ni bila več potrebna. In obema je bilo prav, da so prišli na krmilo — boljševiki! Ni jim bilo treba dati Carigrada, ne deliti z njimi koncesij v bivših nemških kolonijah, ne v Mali Aziji. Ne le to: Angliji in Franciji ni bilo treba držati obljube, da bosta varovali celotnost Rusije. Pomagale sta k ustanovitvi Poljske in baltiških držav in odobrili rumunsko okupacijo Besarabije. Angleški in francoski imperialisti so bili veseli, kajti ponudila se jim je prilika »ubiti dve muhi z enim mahom«: Nemčijo in Rusijo.

Od tedaj je med njima in Rusijo vojna, diplomatična in gospodarska vojna, iz katere je Francija kmalu aktivno odšla, na njenem mestu pa so danes in že precej časa Zedinjene države.

Navali na poslopje ruskega poslaništva v Pekingu, vpad angleške policije v poslopje ruske trgovske komisije v Londonu, italijansko priznanje Besarabije Rumuniji — to je le nekaj bolj vidnih znakov, v kakšnih mejah se vrši vojna med Anglijo ter Zedinjenimi državami na eni strani in Rusijo na drugi.

Rusija noče igrati podrejene vloge. Hoče imeti eno glavnih, kar je umljivo in naravno. Anglija in Zedinjene države se ji rogajo ter jo izzivajo — preračunano izzivajo, posebno prva. Slednje pa prednačijo v propagandi. Rusija vrača posebno Angliji s protibritsko propagando v Indiji, na Kitajskem, v Turčiji in drugih zaostalih deželah, nad katerimi vlada angleški imperializem. Zedinjenim državam Rusija ne more toliko škodovati kot Angliji, in dejstvo je, da se Rusija trudi pridobiti ameriško priznanje, medtem ko je ameriška vlada Rusiji naravnost neprijazna, da ne rečemo odprto sovražna.

Rusija je prevelika, da bi jo mogel kdo uspešno poraziti; bila je navajena na prevelik vpliv, da se bi jo moglo ukrotiti. Ni jo bilo mogoče prej, dasi je bila večkrat premagana in ne more se je sedaj. Nemčija, gospodarsko tisočkrat bolj razvita in kulturno mnogo višje, je bila poražena in je še danes napol na tleh, ker je teritorijalno v primeri z Rusijo pač majhna. A za svojo velikost je vendarle mogočna — mogočnejša že danes kot Rusija. Razlika je le, da se skuša Nemčija »prilagoditi«, Rusija pa tega ne more. Revolucija 1917 ji je začrtala gotova pota, s katerih ne bi mogla lahko kreniti, tudi če bi hotela.

Rusija hoče izriniti angleški vpliv iz Azije. Hotela ga je tudi preje, a je pri tem sklepala z drugimi državami sporazume, posebno z Anglijo, ki so imeli značaj »delitve«. Današnja Rusija pa hoče biti liberalna — in zagotavlja Kitajce ter razna kolonijalna ljudstva, da jim hoče pomagati k svobodi in nič drugega. V tem je njeno najjačje orožje, in odtod izvira vsa borba med njo in Veliko Britanijo. A stvar ni tako enostavna. Kadar hoče ena dežela komu pomagati, tedaj mora tisti, ki mu pomaga, sprejeti — vodstvo svoje pomočnice. In to je tudi neke vrste — imperializem. Delati mora po navodilu, vojevati se po navodilu, sklepati dogovore po navodilu in sprejemati »nasvete«, kar je vljuden izraz za besedo »ukaz«. Te dobrohotnosti pa imajo velikokrat za posledico poraz.

Sedanja vojna med sovjetsko Rusijo in angleškim ter ameriškim imperializmom torej ni toliko vojna proti sovjetizmu, kakor je vojna med Rusijo in Veliko Britanijo za premoč v Aziji. Komunistična internacionala kot taka nima v Angliji, Franciji in niti v Nemčiji bogzna koliko vpliva. V primeri s socialističnimi strankami je komaj senca. Toda male komunistične skupine imajo za seboj aparat sovjetske Rusije, in ta jim daje tisti »vpliv«, proti kateremu rohne v Zedinjenih državah, Angliji, Nemčiji in Franciji.

Vse to pa nima za preuredbo socialnega in gospodarskega reda niti od daleč toliko pomena kot mislijo dobri in zavedni ljudje, ki čitajo dolgovezna poročila, spisana radi propagande, v kapitalističnih, komunističnih in napolkomunističnih listih.

Tekme za prvenstvo na svetovni pozornici imajo v vsakem dejanju posebne kulise, ki predstavljajo le navidezno sliko, kakršno naj bi gledalec videl v resnici. Razmer pa umetna scenerija ne spremeni. Svet gre vzlic njim svoja pota. In civilizacija se dviga — kadar se dviga — največ izven sten diplomatskih sob.

Kje je mila „braća“ sedaj?

Ko je srbska armada »osvobodila« ostale jugoslovanske brate, zlasti pa tlačeno »rajo« v Bosni in Hercegovini, tedaj ni zmanjkalo navdušenja ne na eni, niti na drugi strani Drine. Dandanes pa, po osmih letih tega »osvobojenja« mečejo uboge matere svoje otroke iz obupa v vodnjake, ker jim nimajo več dati drobtine kruha. V agrarni državi, kakor je naša, umirajo ljudje od lakote, v Bosni in Hercegovini, grozi katastrofa, a ta ljuba braća v Beogradu, ima težave radi dragomana v Albaniji in radi parlamenta doma, ker ne ve še, ali bi ga naj izročili vragu, da ga odnese, ali naj mu umetno še vbrizgnejo lek za navidezno življenje. Seveda, da ta braća se boji volitev, ljudske sodbe. Mi vemo, da ni takim razmeram, in taki bratovski ljubezni kriv narod Srbov, pač pa ljudska neumnost to in onstran »čuprije«, ki radikalom in drugim, ki s tako vlado sodelujejo, daje še zaupanje in možnost, da so še na krmilu, je močno sokrivo in odgovorno za vse posledice take arogantno brezbrižne vlade in za brezsrčnost teh beograjskih oligarhov. — Da ta »junaški« narod to mirno gleda in prenaša, temu se čudimo kakor ves ostali svet, ki je o takem škandalu poučen; da v agrarni državi ljudje lakote obupavajo, ker nimajo niti dovolj koruze za živež! To je kulturna sramota.

Krize, demisije — glad!

Vukičevićeva vlada je skušala opravičiti svoj čudni izvor z izgovorom, da bo zato toliko bolj delala na konsolidaciji notranjih razmer ter uvedla vsepovsod red in zakonitost.

S tem izgovorom je pridobila zase tudi Demokratsko zajednico. No, in kaj je bilo doslej pozitivno izvršenega, v tej smeri? Nič! Vlada gospoda Vukičevića, odnosno Marinkovića, je ravno tako zanič, ravno tako negativna v svojem delu, kakor vlade gospoda Uzunovića. Še več: baš to vlado dela in pravičnosti je doletela ponovna sreča, da mora narod v Hercegovini vsled prevelike vladne skrbi za narodni blagor umirati gladu tako in še hujše, nego za časa svetovne vojne! In kakor da bi ne bilo sramote in vladne nedelavnosti že zadosti, se sedaj v Belgradu že spet igrajo vlado, in na pozornico stopajo one iste figure, ki so s svojim dosedanjim nehanjem docela upropastile narod in njegovo javno življenje. Že spet se govori o vladni krizi, o njeni predstoječi demisiji, o Uzunoviću, Maksimoviću in sični poznani družbi. Še ni tedaj konec okrutne igre z narodom, še ni bilo zadosti buržuaznega parlamentarnega in neparlamentarnega športa. In narod še vedno apatično gleda na to neodpustljivo in nepojmljivo početje!

Kje se je še videlo na svetu, da bi se vladajoči razred celo desetletje tako brezsrčno igral z ljudstvom in z njegovimi potrebami?

V kateri drugi evropski državi se igrajo tako krvave politične šale na račun onemoglega naroda, kakor pri nas?

Quo vadis Jugoslavija?

Vukičević je vreden Uzunovića, Marinković obeh. Naši klerikalci so vredni radikalov, demokratski zajedničarji obojih — skupna družba je to, postavljena od ljudske neumnosti ljudstvu na čelu, da upropašča še ono malo gospodarskega, političnega in moralnega življenja, kar ga je še ostalo. Naša zemlja je doslovno plen v rokah špekulantov in karieristov in bojimo se, da zanje ni več rešitve, ni bodočnosti.

Quo vadis Jugoslavija?

Celjski volilci, glasujte za socialistično listo!

K občinskim volitvam v Celju.

Preteklo soboto je magistrat objavil na uradni deski kandidatne liste, ki so štiri, ker »lista« bernotovcev je bila potrjena, seveda tako okrnjena, da se bogu smili. Naša lista z nosilcem sodr. Felicijanom je v vrstnem redu četrta in sicer na zadnjem mestu. Liste meščanskih strank imajo tudi nekaj kandidatov iz vrst delavcev in nameščencev, ki so pa potisnjeni prav globoko na zadnja mesta in med namestnike. Tudi invalide imajo med kandidati in koalicijonaška lista radikalov, klerikalcev in Nemcev je invalidom tako naklonjena, da je postavila invalida na devetnajsto mesto, kar je toliko, kakor nič, ker toliko mandatov ne bodo dobili. Iz obeh meščanskih list je torej razvidno, da bo prišlo v občinski svet **cel kup advokatov, trgovcev in bogatašev, posebno hišnih posestnikov,** kar je za najemnike jako priporočljiva stvar — z ozirom na stanovanjsko krizo, ki je tudi v Celju prav občutna.

Kljub temu, da se vse meščanske stranke hvalijo, da imajo za seboj večino volilcev, si nobena ne upa javno nastopiti. Demokratje so pretekli teden priredili družabni večer, na katerem so s predavanji in muziko združili udeležnike v eno samo misel, v demokratsko »zmago« na dan volitev. Javnega shoda si pa le ne upajo sklicati, ker če ni muzike, je vprašanje udeležbe problematično, zato se omejujejo na članske sestanke. Radikalci in ž njimi v družbi klerikalci in Nemci lovijo kaline pri Žumru, kjer analizirajo vse volilce. Do srede 8. t. m. so analizirali in proglasili za »sigurne« nad 600 volilcev, kar ni težek posel. Ta »sigurnost« pa le ne more biti tako sigurna, ker so se klerikalci čutili primorane sklicati za četrtek zaupni sestanek pri »Belem volu«, kjer bodo volilcem razlagali o Mohorjevi družbi, o bedi železničarjev, o stanovanjskem zakonu (referent dr. Ogrizek, ki je v oblastni skupščini **nastopil proti predlogu** naših poslancev Petejana in Grčarja, naj se od vlade zahteva podaljšanje stanovanjskega zakona vsaj do l. 1930), nadalje o tem, kaj bodo delali v občinskem svetu in pa o »narodnem izdajstvu« radi koalicije z Nemci. O tej zadnji stvari smo že na našem shodu po s. Petejanu povedali naše mnenje, zato se s to rečjo ne bomo obširneje bavili. Pribijemo le dejstvo, da je bil nedeljski »Slovenec« primoran reagirati na pisanje »Cillierce«, ki je proslavo majske deklaracije zafrknila na način, ki se ne ujema s »prijateljskim« paktom za občinske volitve med klerikalci, radikalci in Nemci. Že sam ta incident med zavezniki potrjuje našo trditev, da bo ta blok razpadel še prej kakor se pričakuje. Izgleda, da skušajo gotovi ljudje priti v občini do moči s pomočjo Nemcev, katere bodo ob prvi priliki postavili pod kap, v kolikor se niso Nemci že sami sebe izrinili iz vpliva v občinskem svetu s tem, da so se odpovedali vsemu, kar bi lahko dosegli ne morda kot nacionalno-šovinistična stranka, pač pa kot stranka, ki je končno dolžna zastopati interese volilcev, ki ji zaupajo. Zato se ne smemo čuditi, če nastaja med celjskimi Nemci odpor proti voditeljem, ki so se na tak način združili s **klerikalci,** katerim služijo za **štafažo.**

Na omenjenem zaupnem sestanku so klerikalci razlagali volilcem, kdo je kriv bede železničarjev. Tu je treba pribiti neizpodbitno dejstvo, da so se železničarjem reducirale plače in druge ugodnosti v času, ko so bili klerikalci na vladi, ker vse krivice, ki so se železničarjem naredile, so sankcijonirane v proračunu, ki so ga i oni potrdili. Nadalje so na tem sestanku govorili o stanovanjskem zakonu in določili za referenta dr. Ogrizka, ki bo v občinskem svetu reševal stanovanjsko vprašanje po receptu, ki ga je prakticiral v oblastni skupščini, kakor že gori omenjeno. Poslati take gospode v občinski svet in jim zaupati reševanje stanovanjske krize, se pravi toliko, kolikor postaviti kozla za vrtnarja.

O terorju, ki ga vsi skupaj uganjajo, smo že v zadnji številki »Delavske Politike« na kratko poročali. Danes ponovno poročamo o slučaju, da je trgovec-demokrat dejal svojemu nastavljencu: **»Bodite najprej to, kar sem jaz in šele potem drugo,« ter mu odpovedal službo** kljub temu, da nastavljenca potrebuje. Na ta slučaj posebno opozarjamo trgovske nastavljence, ki naj si tega gospoda zapomnijo. Ime je pri nas na razpolago. Ista pesem je pri radikalcih, ki dajo na »primeren« način razumeti volilcem, ki so od njih odvisni, da bo po njih, če ne bodo volili za koalicijo. Mi smo že opetovano rekli, da ne delamo prav nobene razlike med meščanskimi strankami in da so v metodah vse enake. Najprej cel kup praznih obljub, če pa te ne pomagajo, se poslužijo terorja in šikan nad delavskimi volilci in nastavljenci. Cel kup je vprašanj, ki jih bo treba v občinskem svetu rešiti. O tem niti besede ni slišati pri meščanskih strankah, ki si sicer v obrekovanju ena drugi konkurirajo, ki pa so v bistvu vse enake. Vsem skupaj gre samo za moč v občini in v Mestni hranilnici, vse drugo jim je po volitvah deveta briga.

Delavske volilce, nastavljence, uradnike ter male obrtnike opozarjamo, da je odločitev v njih rokah. Od njih je odvisno, ali bodo prišli v občinsko hišo ljudje iz vrst delavstva in revnih volilcev, ali pa cel kup advokatov, hišnih posestnikov in veletrgovcev, ki bodo vse prej kakor ljudski zastopniki. Najmanj 80 odstotkov je volilcev, ki spadajo v delavsko stranko. Vemo, da je težko za marsikaterega, da bi se odločil in rekel: tudi jaz hočem tja, kamor spadam. Pri volitvah pa lahko vsak naredi svojo proletarsko dolžnost in pomaga, da bo tudi v Celju prišel do veljave glas zatiranih, glas obubožanih in ogoljufanih! Mnogo je vprašanj, ki jih bo novi občinski odbor moral reševati. Naša delegacija bo na vsa ta vprašanja polagala največjo pažnjo in zahtevala, da se rešijo v prid celjskega proletariata, v prid najpotrebnejših! Celjski volilci, ki spadajo v vrste proletariata, nimajo od meščanskih strank ničesar pričakovati, ker vse meščanske stranke so imele dovolj prilike pokazati, kaj znajo in kaj hočejo narediti v korist revnih in bednih občinarjev! Celo vrsto let so imele vse te stranke absolutno moč, naredile pa niso ničesar za ljudske potrebe. Delo meščanskih strank v mestni občini je za širše sloje v Celju velikanska ničla, zato jim zavedni volilci ne bodo več zaupali. V vaših rokah je odločitev, celjski delavski volilci vseh vrst! Volite 19. junija socialistično! Volite v zadnjo škrinjico!

— — —

Poglavje o Primorcih.

Celje, 13. jun.

Eden izmed najhujših udarcev, ki jih je vojna doprinesla Primorcem, je bilo begunstvo. Kdor ni skusil križevega pota vojnega begunstva, ne more niti od daleč pojmiti, kaj se pravi, bežati pred ognjem in železom ter potem tavati v zaledju, iskajoč za sebe in deco zasilnega kotička, mnogokrat obdan od neprijaznih pogledov ljudi, ki so bili Primorcem sicer »bratje«, ki so pa v beguncih videli le nepotreben balast in nadlego! In kdor ni po preobratu doživel drugo etapo begunstva s tem, da je zbežal pred terorjem, ki so ga počenjali na Primorskem »odrešeniki« nove Italije, ta ne ve, kaj pomeni biti begunec.

Pa ni begunstvo poglavje, o katerem hočem kot Primorec povedati svoje misli, pač pa hočem govoriti o poglavju o Primorcih kot takih in pa o ogabni in neodkritosrčni agitaciji, ki jo pri vsakih volitvah uganjajo med Primorci vse slovenske meščanske stranke.

V nedeljo, dne 19. t. m. se bodo vršile v Celju občinske volitve. Kakor povsod, je tudi v Celju lepo število Primorcev, ki so bili radi vojne ali radi fašističnega terorja in preganjanja prisiljeni, poiskati si zavetje in kruh v Jugoslaviji, posebno pa v Sloveniji. In kakor vse meščanske stranke pozabijo po vsakokratnih volitvah na delavce, nameščence in na vse one, pri katerih iščejo za časa volitev volilne kroglice, tako se tudi za Primorce po volitvah živ krst ne zmeni.

Kakor obljubljajo meščanske stranke med volilnim bojem delavcem mogoče in nemogoče, kakor delijo državnim uradnikom razlike na plačah, kakor ponujajo invalidom trafike in službe, obrtnikom posojila itd., tako se ob vsakih volitvah spomnijo Primorcev, katerim kar iz vreče trosijo fraze o »narodni zavednosti«, »primorskih bratih«, »vzornih narodnih borcih«, »najbolj zavednih Slovencih« itd. — če so Primorci pripravljeni se podati na ta lim in biti tej ali oni meščanski strank za »stimmvieh«. Ako pa Primorci nočejo trobiti v ta ali oni rog, se na nje od vseh strani vsujejo psovke: »izdajalci«, »pritepenci«, »ljudje, ki so vredni, da se jih pošlje v žrelo fašizma«, po drugi strani pa: »orjunaši«, »šovinisti«, »demokratski podrepniki« itd. Z eno besedo povedano, pri vsakih volitvah nastane od vseh meščanskih strank na račun Primorcev vprizorjeni teater, ki, kakor je v začetku smešen, postane na koncu za vsakega poštenega človeka ogaben!

Socialisti smo že mnogokrat na shodih in v našem časopisju povedali naše mnenje o tem poglavju in sicer odkrito, kako na njega gledamo in ne da bi se hoteli prilizovati, ali pa komu zameriti. To naše mnenje povemo tudi o priliki občinskih volitev v Celju, radi katerih se je že enkrat ponovil volilni teater na račun Primorcev, o katerih ponovimo to, kar smo že opetovano povedali:

Primorci niso več to, kar so bili, namreč begunci, pač pa so polnopravni državljani, ki imajo pravico se politično opredeliti po lastni volji in prepričanju in nobeden nima pravice jim diktirati, kaj morajo biti! Še manj ima kdo pravico jih obdelovati z raznimi frazami in psovkami ter vprizarjati na njih račun ogabno volilno gonjo! Kar se celjskih Primorcev tiče, rečemo ponovno to, kar smo že na našem vo-

---

PAVNL DOROHOV:

Prvi koraki.

(Odlomek iz romana »Golgota«. Prevedel I. V.)

Dimitrij Kiseljov se je vrnil iz armadnega štaba ves srečen. Dobil je nalogo, da gre preko fronte in začne svoje delovanje za hrbtom Kolčakove armade.

Dimitrij pozna dobro Sibirijo. Na nevarnosti je bil navajen in se jih ni strašil. Ničesar ne bo po nepotrebnem tvegal. Njegovi sodrugi so poznali njegove lastnosti in zato so določili ravno njega za to nevarnosti polno in odgovorno nalogo . . .

Sodrugi v štabu so tudi vedeli, da je v Sibiriji ostala njegova žena z otroci.

»Kaj je z njimi? Pol leta že nima nobenih vesti! Uboga Nataša, moj ubogi majhen Miško. Kako se vam godi?«

Nekaj ga je zgrabilo s trdo roko za srce in ga stisnilo. Globoka brazda te je vrezala v čelo, bolestno so se stisnile obrvi.

Strese z glavo. Zadrži težak vzdih, odžene težke misli, težke kakor gora.

»Kmalu jih bom videl!«

Ne bo ravno težko, priti čez fronto. V Sibiriji ga ne bodo spoznali. Tam je še nosil gosto, kodrasto brado. Sedaj nosi gladko obrito lice gledališkega igralca. Globoke brazde na čelu in okrog ust — kakor da so narejene s šminko — spopolnjujejo prevaro.

»Sicer — reč ni brez nevarnosti. Morda ga pričakuje smrt. Glede smrti ravno ni reč teko huda — na to so se navadili. Ali se ga bo mučilo. Beli so postali naravnost bestijalni . . . Da, da, reč ni tako brez nevarnosti. Vsako malenkost treba dobro premisliti . . .

— — —

Drugo jutro naroči pri redarju kovčeg z dvojnim dnom. V armadnem štabu je dobil potno izkaznico na ime nekega kmeta iz Saratovske gubernije, Ivana Petroviča Murigina, po poklicu učitelja.

»Bodite brez skrbi, sodrug Kiseljov, potna izkaznica je popolnoma prava.«

Dimitrij se je smejal in vtaknil potno izkaznico v žep.

Še en dokument potrebuje. Šel je k šefu štaba. Nikita Ivanovič je bil velik, širokopleč mož, s kratkostriženo okroglo glavo.

»Tu vaša izkaznica, sodrug Dimitrij?«

Dal mu je majhen, svilen trak. Tri vrška[1]) dolgega, poldrug vršek širokega. Črke bo bile tako drobne, da jih s prostim očesom ni bilo mogoče spoznati. V oglu je bila dročkana štambiljka, ki je bila nalašč za te svrhe narejena. Nikita Ivanovič je rekel na pol v šali:

»Dobro jo skrijte. Ta dokument je lahko za vas smrtna obsodba.«

»Znam. Skrijem jo na takšno mesto, katerega celo žandarmerija v carskih časih ni vedno našla!«

»In to tukaj vam bo v Sibiriji prišlo prav.«

Nikita Ivanovič vzame iz miznice nekaj novih zavojev žoltih in sivozelenih bankovcev kolčakove vlade.

»To bi bilo, mislim, vse.«

»In ako . . . bi se kaj zgodilo, poiščemo vašo družino . . . Saj veste, sodrug Dimitrij . . .«

Zamahne z roko in zopet sede.

Dimitrij odide.

— — —

Celi dan hodi iz lekarne v lekarno in išče celuloidne kapice. Naposled jih najde. Vzame nekaj komadov. Doma zavije svileni trak v obliko cevke, jo vtakne v kapico ter je položi v listnico.

«Ko bom šel čez fronto, skrijem.«

Zvečer je šel k nekemu čevljarju in si da v svoji prisotnosti potno izkaznico zašiti med podplate.

Drugi dan zjutraj je bil tudi že kovčeg gotov. V votel prostor položi nekaj časopisov in brošur — toliko, da se s tem teža kovčega ni sumljivo zvišala. V votle stranske stene je skril kolčakove bankovce. Še tisti dan se poslovi od sodrugov in odpotuje.

— — —

Učitelj Murigin je zgodaj zjutraj prispel v mesto. Dal je svoj kovčeg v shrambo in se napotil, da poišče stanovanje. Dopoldan je hodil po ulicah, ne da bi našel kakšen izobešen listek, ki bi govoril, da se odda stanovanje. Poskusil je v nekaterih hišah, kjer ni bilo izobešenega, a ni imel uspeha. Nikdo ne oddaja sob in tudi ne vedo, kje bi jo mogel dobiti. Bil je že večer. Šel je h kolodvoru, se vsedel v čakalnico drugega razreda in naročil čaj. Bil je zelo utrujen, glava ga je bolela. Kupil je v kiosku nekaj časopisov in pričakoval s trudom jutra. Zgodaj v jutru zapusti kolodvor. Sklenil je, da obišče vse hiše in poskusi dobiti meblirano sobo. Ali vsi njegovi napori so bili zaman. Kar sreča na ulici človeka, obraz katerega se mu je zdel simpatičen:

[1]) Palec, col.

lilnem shodu povedali: Med njimi je večina takih, ki spadajo slej ko prej v socialistične vrste, v vrste socialističnega delavstva, ki se bori proti vsem krivicam! Mi vemo, da je mnogo takih, ki se tega še ne zavedajo, vemo pa tudi, da je od tam, kjer se Primorci sedaj nahajajo, pa do socialistične stranke prav kratek in lahek korak! Zato smo tudi prepričani, da ni daleč čas, ko se bodo primorski proletarci znašli vsi v socialističnih vrstah in se skupno z ostalim delavstvom borili proti **vsem krivicam!**

In teh krivic je tudi v Celju na kupe ter jih občutijo Primorci ravno tako, kakor ostali proletarci. Proti tem krivicam in proti **absolutni brezdelnosti vseh meščanskih strank** v mestni občini bodo v Celju bivajoči Primorci protestirali s tem, da bodo v nedeljo, 19. junija, volili socialistično. To bo prvi in najvažnejši protest. V drugi vrsti pa bodo Primorci s tem, da oddajo svoj glas socialistični stranki, najučinkovitejše protestirali proti neokusni, ogabni in do skrajnosti nebratski gonji, ki jo vse meščanske stranke pri vsakih volitvah na račun Primorcev uganjajo!

Celjski primorski volilci! Volite dne 19. junija socialistično, spustite kroglico v četrto (zadnjo) skrinjico!

Valentin Komavli.

Celje pred volitvami.

Imamo le mi prav! »Slovencu« je naš volilni shod jako šel na živce, o čemur smo že poročali. Izvajanja naših govornikov na dotičnem shodu so imela še ta uspeh, da so se klerikalci na njihovem zaupnem shodu pretekli četrtek s tem obširno bavili. Kar se tiče trditev treh klerikalnih govornikov na račun naše stranke se ne bomo ž njimi bavili. Te junake pozivamo, naj skličejo javni shod in na istem iznesejo one trditve. Morda pa jim bomo dali mi priliko, da se pokažejo junake. Glede njih skupnega shoda omenimo le, da je klerikalni kandidat za občinske volitve in oblastni poslanec dr. Ogrizek v polni meri potrdil izvajanja s. Petejana, ki je na našem shodu dejal, da se je dr. Ogrizek v oblastni skupščini izjavil proti podaljšanju stanovanjske zaščite. Dr. Ogrizek je na zaupnem shodu klerikalne stranke namreč izjavil, da je SLS za odpravo stanov. zakona in da se bo v občinskem zastopu potegovala za brezstanovalce s tem, da jih bo pošiljala v — začasna stanovanja, to se pravi, da bodo brezstanovalci še nadalje vživali dobrote vagonov in barak ter sličnih katakomb. To je najboljše priporočilo za kandidate klerikalcev, zato naj celjski volilci dobro premislijo, koga bodo v nedeljo, dne 19. junija volili . . .!

Lista socialistične stranke za občinske volitve dne 19. junija je v vrstnem redu **četrta (zadnja).** Vse sodruge opozarjamo na naš volilni letak in vsakega pozivamo, da širi letak od volilca do volilca. Vsak mora tekom tega tedna biti na svojem mestu in vršiti agitacijo po navodilih volilnega odbora SSJ, ki posluje vsaki dan v delavskem tajništvu v Vodnikovi ulici št. 3.

Volilni lokal naše stranke bo v nedeljo na dan volitev v delavskem tajništvu v Vodnikovi ulici št. 3.

Delavski volilci! Ne ustrašite se terorja demokratov, radikalov, klerikalcev in Nemcev ter agitirajte vsi za našo listo in spustite v nedeljo, dne 19. tm. kroglico v **četrto (zadnjo) škrinjico!**

Ha, ha! V zadnji številki »Gostilničarskega lista«, ki izhaja v Celju, je izšel članek v katerem stavi nekdo gostilničarjem za vzgled celjsko bernotovsko zadrugo »Naprej«. Stvar bi bila do tu končno v redu, s to razliko, da bi bernotovci promptno očitali kapitalistično sorodstvo, če bi omenjeni list pisal in stavil za vzgled naše zadruge. Zadeva pa je postala nekoliko sumljiva, ko smo čitali v listu »Naprej« odgovor na oni članek v »G. L.« in zdelo se nam je, da mora biti zadeva v nekaki zvezi. In mislili smo pravilno. Kot revanžo na ono pohvalo v »G. L.« so celjski bernotovci postavili v njih volilini »program« za občinske volitve tudi točko o **odpravi ponočnega davka po gostilnah in kavarnah** ter odpravi vseh vinotočev in zakotnih gostiln in vinotočev, torej dve stvari, ki jih gostilničarske zadruge, katerih last je tudi »Gostilničarski list«, vedno zahtevajo. Pravijo, da roka roko umije in da kšeft je kšeft! Ta dva pregovora sta prišla tudi v tej stvari na svoj račun, ker sporazumna medsebojna agitacija med celjskimi bernotovci in gostilničarsko zadrugo je sedaj jasna. No, vinotoči so lahko brez skrbi, ker »Naprej« dela v številki, ki prinaša bernotovsko zahtevo po odpravi vinotočev, na zadnji strani tudi reklamo potom inserata za dve dalmatinske kleti, ki kar na štirih krajih prodajajo tudi — rakijo. Tu se menda ne bo zavajalo delavce k pijančevanju, kaj? Ah, ta božji kšeft in »kapitalistično sorodstvo«, da morata tudi bernotovcem služiti . . .!

Dnevne novice.

Rusko-angleški spor in atentat v Varšavi sta močno poostrila mednarodni položaj v Evropi in notranji politični kurz v Rusiji. Anglija pripravlja nedvomno neko dalekosežno akcijo proti Rusiji, to je pa očitno močno vznemirilo sovjetsko vlado, ki je pričela spet ostro nastopati proti nasprotnikom. Ruska revolucija je prišla v dobo terorja — kakor pred stoindvajsetimi leti francoska — in čeprav se vrše sedaj še justifikacije monarhistov in drugih meščansko demokratičnih elementov — kakor je bil n. pr. knez Dolgoruki — ni izključeno, da pridejo na vrsto še drugi ljudje, tudi taki, ki so sicer za rusko revolucijo in za sovjete, ki pa ne soglašajo s taktiko in delovanjem vlade odnosno kominterne. Poostren spor s Trockijem in Radekom je značilen za to razpoloženje. Ponavljajo se iste razvojne faze, kakor za časa francoske revolucije. Zato je treba toliko bolj obsoditi početje angleškega imperializma, ki je s svojim korakom onemogočil normalizacijo prilik v Rusiji in priklical spet krvavi teror.

Trockij, Radek in Zinovjev zaprti. Kominterna je izključila iz svoje srede in odvzela vse javne funkcije Trockiju, Radeku in Zinovjevu, ki so bili nekoč mogočni voditelji sovjetske Rusije. Kritizirali so v glavnem ideje in taktiko Stalina in povedali, da ne soglašajo v marsikaterem pogledu s sedanjo notranjo in zunanjo politiko Rusije. Sedaj javljajo, da so bili vsi trije tudi zaprti in da bodo izgnani v Sibirijo.

Ožji svet Zveze narodov — to se pravi, Briand, Chamberlain in Stresemann — so se sešli spet na skupni pogovor, da se posvetujejo o mednarodnem položaju. Ker so pa zadevice, ki so na dnevnem redu, precej komplicirane in tangirajo prav močno vprašanje miru, na katerem ti gospodje ves čas uspešno delajo, je pričakovati, da bodo dolgo in modro govorili, sklenili pa presneto malo, ali nič. Na dnevnem redu je namreč vprašanje ruskega spora, pa kolonije, pa Nemčija in Francija, pa albansko-jugoslovansko- italijanski konflikt in druge take bagatele. Uverjeni smo, da bodo omenjeni zastopniki velesil storili kar se da, da bo položaj po tej konferenci še bolj nejasen. Vprašanje evropskega miru je namreč v najboljših rokah . . .

Jugoslovansko-albanski spor je srečno privedel do prekinitve diplomatskih odnošajev in če pojde tako naprej, bo privedel še do hujših in hujših komplikacij. Čemu se je Marinkoviću tako mudilo s prekinitvijo zaradi aretacije onega dragomana, ni dovolj jasno. Godile so se še hujše stvari, pa le ni prišlo do prekinitve. Sedaj pa naenkrat taka sila in energija! Ali se je Marinković hotel pokazati velikega diplomata in stvar na vsak način pritirati do Zveze narodov? Če je bil to slučaj, mu povemo, da jo je polomil. In da je nedopustno igrati se vojno zaradi lepih gest. O celi stvari bomo ob priliki še pošteno zaropotali, zakaj zdi se nam, da vlada misli, da bomo res verjeli vsem njenim modrim dejanjem.

Kdaj bodo ljubljanske občinske volitve? Kršitev veljavnih zakonov je, če se v Ljubljani že par let zavlačujejo občinske volitve. Vlada in zanjo odgovorni činitelji so dolžni paziti na to, da se zakoni izvršujejo. V primeru pa ni vlada storila menda niti koraka. Popolnoma napačno je, če se tu vprašuje klerikalce ali demokrate, kdaj bi bil za te primeren čas. Mnenja teh političnih faktorjev vendar ne morejo biti nikakršno opravičilo za kršitev zakona. Delavsko volilstvo si mora to dobro zapomniti in dati pri bodočih volitvah jasnega izraza, da mu ni prav, če se pod vplivom meščanskih strank krši zakon in samoupravo občine. Ali smo v demokratični državi ali ne?

Komu v prid. Pisava »Narodnega dnevnika« povodom vsedelavskega zleta nujno zbuja vprašanje, komu v prid izliva ta list svoj strup na to delavsko prireditev. Ali naročajo tako pisavo tisti ljubljanski denarni magnatje, ki vzdržujejo ta list s svojimi mesečnimi podporami? Ali upa ta list, da se bo s tako pisavo prikupil klerikalcem, ki imajo gotovo mnogo interesa na tem, da ostane delavstvo med seboj razdvojeno? Mi vemo, da »Narodni dnevnik« sovraži Socialistično stranko Jugoslavije, to sovraštvo pa mu še ne daje pravice, da z zlobnimi klevetami skuša zbujati zoper njo nezaupanje med delavstvom, češ, da je ta stranka nameravala ob tej priliki postaviti temelj za bodoči napredni blok. Mi smo v »Delavski Politiki« že zavzeli svoje stališče napram naprednemu bloku in nam tega ni več treba ponavljati. »Nar. dnevnik« zares ni nikak svetovni list. Vendar pa mora poznati razpoloženje vsaj v političnih strankah Slovenije in mora biti informiran o razpoloženju SSJ glede naprednega bloka. Mi vidimo, da »Narodni dnevnik« kljub boljšemu znanju vedoma kleveta SSJ in smatramo to za infamijo, ki je vredna tem večje obsodbe, ker trdi ta list o sebi, da je *neodvisen* in ki ves čas, odkar izhaja, nepretrgoma ustanavlja same fronte poštenjakov.

Delavski dom v Ljubljani. Ljubljansko delavstvo je trpelo ves čas na pomanjkanju lastnega Delavskega doma — sedaj bo končno prišlo do lastnega centra, do lastne strehe. Po hvalevredni iniciativi Delavske zbornice se je začela zidati v Ljubljani na Miklošičevi cesti lepa in velika palača, v kateri bodo imele svoje uradne prostore Delavska zbornica, Borza dela, delavske organizacije itd., v isti stavbi pa bo tudi več lepih manjših stanovanj. Ta velikopotezna akcija naše Delav. zbornice, o kateri smo v našem listu ponovno pisali, bo gotovo razveselila vse naše delavstvo. Palača se zida na osnovi v našem listu že objavljene pogodbe med Delavsko zbornico in ljubljansko občino in bo stala tik palače okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Do jeseni mora biti stavba pod streho.

Ljubljanska stanovanjska akcija. Lepi načrt za zgradbo stanovanjskih hiš, ki ga je izdelal vladni komisar ljubljanski, spi takorekoč spanje pravičnega. Sredi junija smo že, toda z gradbami stanovanjskih hiš — če izvzamemo hvalevredno iniciativo Delavske zbornice — še ni nič. Kje so vzroki? Kdo sabotira nameravano akcijo? Na to vprašanje, ki smo ga nedavno stavili javnosti, še nismo dobili nikakršnega pravega odgovora. V interesu stvari in v interesu Ljubljančanov sploh je, da se stvar pojasni. Ali sabotirajo to akcijo denarni zavodi in gospodarska podjetja, ali morda celo vlada, ki nima prav nobene škode, če da dovoljenje za nameravano akcijo, zlasti še, ker je moralno dolžna podpreti vsako stanovanjsko akcijo zaradi tega, ker sukcesivno odpravlja zaščito najemnikov ter jo misli jeseni popolnoma ukiniti. Nečuvena je ta nebrižnost, ki mora izzvati med prebivalstvom Ljubljane opravičeno ogorčenje. Prosimo torej še enkrat jasnega odgovora in pojasnila.

Osvežiš s kopeljo telo si mlado,
še bolje pa s „CLIO“ šumečo limonado.

Zveza narodnih železničarjev je sklicala včeraj v Mariboru »veliki« javni shod, da protestira proti nečuvenim krivicam, ki se dan za dnem gode našim železničarjem. Ker je pa narodnih železničarjev vedno manj, naravno, da je bilo na shodu največ naših ljudi, ki so zahtevali predsedstvo zase. Pa so bili sklicatelji mnenja, da so za shod oni odgovorni itd. itd. Končno so govorili razni govorniki in ko je sodr. Krajnik povedal, kako in kaj v imenu zavednih železničarjev, takrat se je tudi po živahnem pritrjevanju navzočih moglo videti, kdo ima na shodu večino. To se bo še bolj videlo, ko bo Savez železničarjev sam sklical svoj shod in povedal, kar je treba povedati, da pridejo železničarji do svojih pravic.

Seja odbornikov »Svobode«, podružnica Maribor, se vrši v nedeljo, dne 19. junija ob pol 11. uri dopoldne. Točna udeležba dolžnost. — Predsednik.

Socialistično ženstvo. V evropropskih deželah so se po vojni znatno povečale organizacije socialističnega ženstva, posebno v zadnjih trel letih. Vselej, kadar zboruje socialistična delavska internacionala, zboruje istočasno na posebnih sestankih pod okriljem svojih organizacij socialistično ženstvo. Od časa do časa imajo v propagandistične in organizatorične svrhe »ženski dan«. V tem letu so se vršili veliki zbori socialističnega ženstva v Nemčiji, Švici, Franciji, Varšavi, na Čehoslovaškem itd. »Ženski dan« je bil dobro izrabljen za socialistično agitacijo med jugoslovanskim ženstvom. Dne 29.—30. julija se bo vršila v Parizu mednarodna konferenca zastopnic strokovno organiziranega ženstva in v istem času se bo vršil tudi kongres Mednarodne zveze strokovnih unij (amsterdamske internacionale.

Shod v Sp. Šiški. Krajevna organizacija ljubljanska SSJ sklicuje v soboto, dne 18. t. m. shod v Sp. Šiški. Vstop je dovoljen članom stranke in povabljenim. Na dnevnem redu je politični položaj in delavstvo ter socialnopolitične komunalne zadeve z ozirom na potrebe v Šiški.

Ali že veste, kje ste solidno postreženi z manufakturnim, galanterijskim in špecerijskim blagom. Pri **Franc Pavlin-u,** Gradišče št. 3.

Tiskovni sklad. Sodr. Mlinar (Črna) je nabral 30 Din; nadalje je daroval s. Semič Edvard (v Franciji) 10 Din za bojevni sklad proti klerikalcem. Iskrena hvala! Sodrugi posnemajte!

Kriza v bolniškem zavarovanju in delavstvo.

O krizi v bolniškem zavarovanju je bil že pred kratkim govor v našem litsu. V glavnem je bilo pojasnjeno težko stališče OUZD radi neizvrševanja plačilnih dolžnosti napram njemu od strani delodajalcev, ki se jih skuša javnim potom »nujno opozoriti« na njihove dolžnosti.

Bolniško zavarovanje, čeprav še v sedajni nepopolni obliki, je vendar že velika pridobitev delavstva na polju socialne zakonodaje, ker vrši eno izmed najvažnejših socialnih nalog, da pomaga namreč obolelim in izčrpanim delavcem in delavkam, ki bi bili sicer v slučaju bolezni ali nezgode popolnoma prepuščeni samim sebe.

Nepojmljivo nam pa je, da se piše naenkrat celo o nevarnosti, da izgubimo še to trohico socialnega zavarovanja in da prihaja ta nevarnost ravno s tiste strani, odkoder bi najmanj pričakovali.

Prispevek za bolniško zavarovanje plačuje polovico delodojalec, polovico delojemalec in sicer ima delodajalec pravico, da delojemalcu kar odtegne od plače pripadajoči znesek za bolniško blagajno. Nihče takrat ne vpraša delavca, ali je v stiski ali ne, temveč se mu redno od njegovega zaslužka odbija prispevek za bolniško blagajno.

Radi tega bo tudi pravilno, da se z merodajne strani vodstva OUZD, kakor tudi SMZOR storijo potrebni koraki, da oni delodajalci, ki so sicer delavcu točno odtegovali njegov prispevek za bolniško blagajno, istega skupno s svojim prispevkom odkažejo točno tja, kamor spada, to je OUZD, da ne bo po nepotrebnem v denarnih stiskah in da ne bo ogrožen njegov obstoj.

Dosedanja popustljivost od strani OUZD napram delodajalcem pod pretvezo splošne gospodarske krize, ki jo sicer do neke mere ne zanikamo, je šla v tem slučaju predaleč in je neumestna ter neutemeljena. Delavec in delavka, kot gospodarsko šibkejša, trpita v dobi gospodarske krize gotovo mnogo več, kakor delodajalec, ki ne strada kruha niti takrat, ko mu najbolj primanjkuje obratnega kapitala. Ali ste že opazili, da bi hodil delodajalec lačen in strgan okrog, ko je, recimo, radi krize skrčil svoj obrat? Kako pa žive družine onih delavcev, ki jih je podjetnik reduciral? Gotovo bedno, in če kdo trpi radi splošne gospodarske krize, trpi v prvi vrsti delavstvo in bi bilo torej vendar daleč bolj moralno, da se tudi v tem slučaju zaščiti in uvažuje najprej gospodarsko šibkejšega.

Če morata delavec in delavka, kot gospodarsko šibkejša potom takojšne dajatve svojega dela prispevkov za bolniško zavarovanje v dobi splošne gospodarske krize, slabih zaslužkov, brezposelnosti itd., skrbeti za nadaljni obstoj bolniškega zavarovanja, bi se morali pač tudi potruditi delodajalci, da sproti zadostijo svoji analogni plačilni obveznosti napram OUZD.

Da gre obzir do delodajalcev v precejšnji meri predaleč, dokazuje tudi to, da se delodajalci na splošno gospodarsko krizo le izgovarjajo, prispevkov pa ne plačujejo iz špekulacije. OUZD računa 6% zamudne obresti — banke pa dajejo na vloge veliko več. Da bi torej iz takih in podobnih razlogov moralo bolniško zavarovanje trpeti na pomanjkanju sredstev, je vendar malo preveč.

Delodajalci, kot gospodarsko močnejši sloj, menda ne pomislijo, da bo vpropaščenje bolniškega zavarovanja škodovalo tudi njim samim, ker če ne bo ničesar več tukaj, kar bi vračalo delavcem izgubljeno moč in zdravje, ne bo tudi dela sposobnih delavcev in ne delodajalčevih profitov. Znanih nam je nadalje več slučajev, da delodajalci pripravijo in odračunajo delavčev prispevek bolniški blagajni za nižji razred, medtem ko so delavcu odvzeli prispevek za višji razred. Niso tudi redki slučaji, da se zaposlenca pozneje prijavi, kot je pa faktično nastopil službo. In vse to in podobno se hoče skriti za splošno gospodarsko krizo, da se zlorablja preveliko potrpežljivost in uvidevnost OUZD.

Socialno zavarovanje in s tem tudi bolniško zavarovanje je stara zahteva delavstva in je zato popolnoma razumljivo, da se danes delavstvo upira poslabšanju in davljenju še tega poslednjega ostanka socialnega zavarovanja, in naj bi taki poizkusi prihajali odkoderkoli. Radi tega smo mnenja, da razna »nujna opozorila« delodajalcem od strani OUZD ne bodo imela potrebnega uspeha. Potrebno je, da se OUZD posluži brez vsake sentimentalnosti vseh sredstev, da pride do denarnih sredstev, ki mu po zakonu pritičejo. Če gre za terjatev napram delavcem, takrat se nihče ne obotavlja vporabiti najstrožja sredstva, da pride do svojega, čeprav je danes baš delavstvo najbolj izstradano.

Zato je nujna delavska zahteva, da se pri OUZD z ono nevarno rahločutnostjo napram delodajalcem preneha in izterja vse do zadnjega, kar bolniškemu zavarovanju gre, in sicer najmanj tako strogo, kakor se izterjujejo prispevki za socialno zavarovanje, ali pa ročni davek od delavcev. Če mora delavec prenašati svoj del bremen sproti, ne da bi ga tako vprašal, kako živi in izhaja, naj se temu načeluakomodirajo tudi delodajalci.

To je naše mnenje h krizi bolniškega zavarovanja, in zato apeliramo na vodstvi OUZD in SUZOR, da ukreneta vse potrebno. Delavstvo je vedno reklamiralo izvedbo socialnega zavarovanja vseh panog in si ne bo danes pustilo uničiti del tega zavarovanja zgolj radi tega, ker se drugemu kontrahentu včasih zdi, da bolniškega in socialnega zavarovanja sploh ni treba vzeti resno. Delavstvo in njegove organizacije naj tukaj napravijo svojo dolžnost in skrbno čuvajo delavske pridobitve. Ne bomo dopustili, da bi šlo še to malo zavarovanja rakovo pot, ko so vendar dani vsi pogoji za napredek. Nadejamo se, da se ne bo več odlašalo, kajti vsako nadaljne odlašanje more zavarovanju le vsestransko škodovati. J. P.

Maribor.

V sredo, dne 15. junija ob pol 8. uri zvečer občni zbor krajev. organizacije v Maribor v Ljudskem domu.

Narodno gledališče v Mariboru.

Torek, 14. junija ob 20.: »Rigoletto«. Ab. B in (C). Kuponi.
Sreda, 15. junija ob 20.: »Akademija«.
Četrtek, 16. junija ob 20.: »Svet«. Premijera.

Nušićev »Svet« na mariborskem odru. Na praznik, v četrtek, dne 16. tm. ob 20. uri se vprizori v mariborskem gledališču ena najučinkovitejših Nušičevih komedij »Svet« v režiji g. J. Koviča. Delo odlikuje duhovita zasnova, lapidarni dijalogi in neprisiljene komične situacije. V glavnih vlogah bosta nastopila ga. Bukšekova in g. Grom.

Zadnja mariborska operna predstava v tej sezoni, morda celo zadnja domača operna predstava v Mariboru sploh (odvisno je od abonmana!) se vrši v torek 14. tm. Vprizori se »Rigoletto« za ab. B in vse one reda abon. C, ki so bili prestavljeni v B.

Celje.

Še enkrat. Sodrug Josip Borštner nas prosi, da v njegovem imenu še enkrat pozovemo celjskega poročevalca »Napreja« naj se pod napade, ki jih proti njemu objavlja, podpiše, da bo s. Borštner tega junaka spoznal. Drugače ga smatra za zaplotneža, ki vrže kamen in skrije roko ter se potuhne!

Zagorje ob Savi.

V naši občini se bodo vršile volitve v občinski odbor. Klerikalci, demokratje in narodni socialci, ki so tvorili po tem, ko so pred einainpol letom razpustili občinski odbor, takozvani gerentski svet, postajajo vsak dan bolj nervozni. Prvič, ker jih radi slabega gospodarstva ne bo nihče volil, drugič pa, ker je baje tudi knjigovodstvo tako lepo urejeno, da sta se dva revizorja iz gerentskega sveta samega po 2 dneh revizije odločila, da naj revidira knjigovodstvo uradni revizor ljubljanske oblasti. Mi nočemo danes še ničesar o tem drugega poročati, kakor to, da naj se gospodje klerikalci in demokratje še tako izgovarjajo, da niso nič krivi, da je odločeval le gerent sam, da to ne drži, če so popreje mirno pustili, da je gerent gospodaril, kakor je hotel, jih zadene ravno toliko krivda, kakor gerenta samega, ker so mirno gledali njegovo početje. Pri zidanju vodovoda se pripoveduje, da so prekoračili proračun za preko 700.000 dinarjev. Pri celotnem proračunu, ki je znašal za vodovod okolu 2 milijona Din, da je to kolosalni znesek, ki ga morajo povzročiti samo ljudje, ki nimajo pojma o takih napravah. Poleg tega so trosili denar za razne naprave, ki jih ni bilo v proračunu za leto 1926 in ki jih v proračunu za leto 1927 niso krili, tako, da je občina sedaj v strašni financijski zadregi, da bo imela plačevati vsled neprevidnega gospodarstva nepotrebne obresti in da bo koncem letošnjega leta prav gotovo deficit v občinski blagajni, ki ne bo veliko manjši kakor so bili ob času socialističnega gospodarstva letni proračuni v celoti. Kako je ta gerentski svet gospodaril v škodo delavstva samo sledeče: Občinske doklade na direktne davke je znižal od 200% na 130%. Občinske doklade na opojne pijače pa zvišal za 100% tako, da je koristil glavno Trboveljski družbi z znižanjem doklad na direktne davke z povišanjem indirektnih davkov, trošarine za občino pa obremenil glavno najbolj revne sloje. Ko so prevzeli gerenti občino, so bili vsi skladi za šolo, ubožni sklad itd. s precejšnjimi zneski gotovine, ja gerenti so prevzeli premoženja, ki je bilo naloženo v denarnem zavodu in kar je imel davčni urad še za nakazati za leto 1925 preko 700.000 Din in nikakega dolga. Sedaj po teku poldrugega leta pa bo imela občina gotovo hipotekarnega in druzega visečega dolga preko 2 milijona dinarjev. Taki ljudje, ki znajo tako gospodariti pa se sedaj še ponujajo na demokratskih in klerikalnih listah kot kandidatje za občinski odbor. Upamo, da se ne bo nikomur tako zmešalo v glavi, da bi oddal kroglico za tako listo, ki Vam ponujajo za občinsko gospodarstvo tako nesposobne kandidate. Prejšnji občin. odbor, ki so ga tvorili socialisti oziroma gospodarili socialisti je v teku 3 let napravil več novih naprav, kakor vsi meščanski odbori preko 20 let in še prepustil gotovine, kakor goriomenjeno, jako lepi znesek. Zato volilci občine Zagorje ne pustite se zapeljati od raznih obljub, ki Vam jih sedaj obljubujejo klerikalci obeh vrst in demokratje. Vsaka stranka ima sicer po 2 listi na eno lovi premožne klerikalce in demokrate, na drugih listah pa, ki imajo tudi vsaka po eno, delavce in sicer s tem, da pravijo gospodje, poglejte saj smo tudi mi samo delavci. V občinskem odboru pa seveda ne bodo pomenili ti delavski zastopniki ničesar, ker bodo samo privesek njihovih meščanskih strank; ki jih sedaj po milosti puščajo, da smejo vlagati svoje liste. Vložili so tudi takozvani levičarji listo (komunisti), ki pa sploh ne vedo kaj hočejo. Ta lista je vložena samo radi tega, da daje oblastim možnost, da zopet razpuste občinski odbor, kakor se je to zgodilo v letu 1925, tako, da so sedaj imeli priložnost gerenti vse ono delo, ki so ga izvršili in spravili občino v red in pametno gospodarstvo socialistom pokvariti. Pa vsaj upamo, da so naši volilci v občini Zagorje toliko politično izobraženi, da bodo opazili, da med šestimi vloženimi kandidatnimi listami, je edina socialistična lista s pravim imenom, ki je lahko ponosna na svoje delo. Vse druge liste pa so pod imeni, ki imajo namen, da zataje svojo politično naziranje in njihovo dosedanje delovanje. Volilci v Zagorju, dne 26. junija tl. vsi na volišče ter vrzite kroglico v **tretjo** škrinjico.

Pragersko.

Vsedelavski zlet v Ljubljani je napravil na naše proletarske žene kar najboljši utis. V prvi vrsti se moramo zahvaliti Ljubljanskim župnikom, da so prireditev naredili še bolj veličastno in sicer s tem, da so nam pri prepevanju pozdravne pesmi »Internacionale« tako lepo zvonili. Marsikateri ženici se je to jako dopadlo. V moji bližini so se nekatere zelo čudile in rekle so: »Čujte, kako je to lepo in veličastno! Odslej pojdemo na vsako delavsko manifestacijo!« Tocev, kateri so mislili, da bodo z zvocev, katero so mislili, da bodo z zvonenjem motili naše govornike, vendar le koristna. Marsikatera žena bo sedaj smatrala tudi naše prireditve, za koristne in bogu dopadljive in ne kakor jih uče klerikalci. SSJ in uredništvo »Del. politike« bi pa prosil, da se zato ljubljanskemu škofu in ljubljanskim župnikom prav lepo zahvalijo, da so nam pri sprevodu in godbi delavske himne, katero so delavci razoglavi in s spoštovanjem poslušali in privoščili tudi njih zvonenje. Zavedne žene, katere smo že danes spoznale naše pravo in pravo pot, kličemo vsem tistim ženam in dekletom, ki so še danes žive v temi in nezavesti. »Strnimo se in borimo se skupno za boljšo bodočnost. Na veselo svidenje na drugem delavskem izletu!«

TRGOVINA S ČEVLJI
JOSIP WAIDACHER
Maribor, Slovenska ul. 6
priporoča svojo bogato zalogo vseh vsakovrstnih čevljev. — Cene nizke. Dobra in solidna postrežba!

LEPA RESTAVRACIJA
s senčnatim vrtom in stanovanjem v neposredni soseščini Ljubljane, se odda za prvi avgust 1927 v najem. Kavcije zmožni ponudniki naj pišejo na Konsumno društvo za Slovenijo, Ljubljana VII, Šiška.

Ali hočete zidati?
Potem zahtevajte brezplačna in neobvezna pojasnila in proračune o stavbi iz Heraklita, ki je posebno pripraven za gradnjo družinskih hiš, naselbin, hlevov itd. — Materijalna skladišča v Mariboru, Ptuju in v Murski Soboti. — Zastopstvo „Heraklita“ **Friedrich Ulslich, Graz, Kaiserfeldgasse šf. 29.**

Nabirajte nove naročnike!

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI
Srečke razredne loterije
2½% vojno-odškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici
Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.
Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18
Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih peciva **na zavarovalno znamko D. P.**

Tiskar: Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavnik Josip Ošlak v Mariboru. — Za pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru.